

STENOGRAMA

ședinței comune a Senatului și Camerei Deputaților din 30 iunie 2021

SUMAR

1.	Ședință comună solemnă consacrată comemorării victimelor Pogromului de la Iași din 1941.	2
2	Notă pentru exercitarea de către deputați și senatori a dreptului de sesizare a Curții Constituționale asupra legilor depuse la secretarii generali ai Camerei Deputaților și Senatului, conform prevederilor art.15 alin.(2) și (3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată.	22

STENOGRAMA

ședinței comune a Senatului și Camerei Deputaților din 30 iunie 2021

Ședința a început la ora 14.08.

Lucrările ședinței au fost conduse de doamna Anca Dana Dragu, președintele Senatului, și domnul Ludovic Orban, președintele Camerei Deputaților, asistați de domnul Eugen Pîrvulescu, secretar al Senatului, și doamna Oana Murariu, secretar al Camerei Deputaților.

Doamna Anca Dana Dragu:

Bună ziua!

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Vă invit să vă ocupați locurile în sală, pentru a putea începe ședința solemnă comună a Senatului și Camerei Deputaților consacrată comemorării victimelor Pogromului de la Iași din 1941.

Domnule președinte al Camerei Deputaților,

Domnule prim-ministru,

Domnule președinte Emil Constantinescu,

Stimați reprezentanți ai cultelor religioase din România,

Distinși membri ai Corpului diplomatic,

Domnule comisar federal Felix Klein,

Doamnelor și domnilor senatori, deputați și miniștri ai Guvernului României,

Onorați invitați,

Vă rog să-mi permiteți să declar deschisă ședința solemnă comună consacrată comemorării victimelor Pogromului de la Iași din 1941.

Vă invit să ascultăm imnul național al României.

(Se intonează imnul național al României.)

Dați-mi voie să adresez câteva cuvinte în deschiderea acestei ședințe comune.

Domnule președinte al Camerei Deputaților,

Domnule prim-ministru,

Domnule președinte Emil Constantinescu,

Stimați reprezentanți ai cultelor religioase din România,

Distinși membri ai Corpului diplomatic,

Domnule comisar federal Felix Klein,

Doamnelor și domnilor senatori, deputați, membri ai Guvernului României,

Onorați invitați,

Ședința solemnă care ne reunește astăzi în Parlamentul României simbolizează omagiul nostru adus evreilor ieșeni, victime nevinovate, oameni care au avut de suferit și care au pierit din cauza politicilor discriminatorii, rasiste și antisemite promovate de regimul totalitar în vara anului 1941. Este deopotrivă un moment de introspecție și meditație, un moment prin care ne asumăm în mod direct acest eveniment tragic din istoria țării noastre, dar în același timp reprezintă și o formă de conștientizare și de recunoaștere a consecințelor istorice cauzate de atitudini rasiste și xenofobe.

Pogromul de la Iași poartă și astăzi, la 80 de ani distanță, o puternică încărcătură istorică. Învinuirea pe nedrept, arestările, execuțiile și torturarea evreilor ieșeni, concetățeni de-ai noștri, rămân fapte a căror justificare nu putem s-o acceptăm nici acum. Aceste acțiuni au dat amploare totalitarismului și consecințelor sale devastatoare pentru societate. Dramele suferite de victimele acestui masacru și ale ororilor petrecute pe străzile Iașiului la ordinul autorităților de la acea vreme rămân fragmente dureroase în istoria noastră, fragmente pe care nu le putem șterge, pe care trebuie să le recunoaștem și să ni le asumăm. Acestea reprezintă obligații morale, care vor ajuta toate generațiile tinere să conștientizeze și să respecte valorile toleranței și principiile democratice și ale statului de drept.

Noi, ca țară, am făcut pași importanți în direcția recuperării istoriei și asumării memoriei, iar inaugurarea Muzeului Pogromului de la Iași, alături de celelalte edificii culturale, reprezintă un catalizator important pentru promovarea celei mai importante lecții din urma acestui eveniment: drepturile fundamentale ale omului și responsabilitatea civică, care nu sunt negociabile.

Doamnelor și domnilor,

Niciodată și niciunde nu trebuie să mai fim martorii antisemitismului și xenofobiei, indiferent de forma și de gradul în care acestea se manifestă. Purtăm în spate o istorie grea, o greșeală uriașă care nu a iertat nici țara noastră și tocmai greutatea ei trebuie să ne facă mai puternici în a combate acest flagel.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Invit la tribună pe Excelența Sa domnul Ludovic Orban, președintele Camerei Deputaților.

Domnul Ludovic Orban:

Doamnă președintă a Senatului României,

Domnule prim-ministru,

Domnule președinte Emil Constantinescu,

Excelențele Voastre domnilor ambasadori,

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Onorată asistență,

Ne amintim astăzi de unul dintre cele mai întunecate episoade ale istoriei României din secolul XX: pogromul săvârșit din ordinul celor mai înalte autorități ale regimului antonescian, o înfiorătoare

operațiune de exterminare prin asasinat în masă, teroare și tortură căreia, în urmă cu 80 de ani, le-a căzut victimă populația evreiască din Iași și din alte orașe din Moldova acelor vremuri întunecate.

Într-o astfel de zi cred că trebuie să ne punem umanitatea, compasiunea, inima și mintea deopotrivă la încercare pentru a înțelege semnificația comemorării pe care o săvârșim astăzi. Vorbesc despre umanitate și despre inimă pentru că dincolo de dimensiunea cumplită a cifrelor – peste 14 000 de victime –, dincolo de cinismul ordinilor și de cruzimea faptelor stă istoria dureroasă a celor care nu au supraviețuit, dar și a celor care au trăit o viață amintindu-și calvarul la care au fost supuși fără nicio vină chiar de către statul care ar fi trebuit să-i apere.

În noiembrie anul trecut, am fost onorat să strâng mâna unui supraviețuitor al acestui pogrom, Radu Zuckerman, care, din păcate, astăzi nu mai este printre noi, fiind una dintre victimele epidemiei de COVID. Îmi amintesc vorbele sale simple și sincere, în spatele cărora tragedia umană a trenurilor morții din iulie 1941 stăruia ca o rană deschisă: „Din vagonul meu am supraviețuit numai opt, printre care și cel care vă vorbește acum. Restul de 129 de evrei au trecut în neființă, sufocați și deshidratați.” Aceasta era experiența unui tânăr care avea pe atunci numai 19 ani și care timp de opt decenii a purtat cu el suferința și memoria acestei cumplite traume.

Trebuie să ne amintim că în spatele fiecăreia dintre cifre se află o viață răpită, o familie distrusă, o existență chinuită de cele mai cumplite memorii. Se află viața lui Iosif Finkelstein, care avea 19 ani, a lui Ezra Goldner, asasinat la 14 ani, cea a lui Gelu Grünberg, un elev de 16 ani, sau cea a lui Thales Segal, care la numai 12 ani a fost ucis cu sălbăticie sub ochii mamei sale, viața unor întregi familii exterminate, de la bunici până la copii, Cernea, Kaufman, Grinberg, Iancu, Hirschenson, Idel, Manas, Lupu, Maier, altele, sute de familii, mii de oameni, zeci de mii de vieți distruse.

Amintirea acelor zile are o rezonanță fără egal în mărturiile supraviețuitorilor. O putem auzi în cuvintele unei mame precum Edla Pascal, ai cărei fii au fost asasinați: „În calitate de mamă, declar durerea mea. În ziua de 29 iulie 1941, ziua pogromului, mi s-au luat trei ficiori. I-au dus la Chestură, de acolo în tren, și nu s-au mai întors. Primul meu ficior era de 35 de ani, al doilea de 32 de ani și al treilea de 28 de ani, toți fotografi. Mai am un al patrulea acasă, cel mai mic dintre copii, a fost și el arestat, rănit și, printr-o minune dumnezeiască, a venit acasă. El mă ajută, dar este bolnav de teroarea fascismului.”

Cum se poate ca o societate să se prăbușească în abisul inumanității? Aceasta este întrebarea pe care trebuie să o purtăm mereu cu noi, ea trebuie să se afle în centrul comemorării de astăzi, pentru că numai punându-ne această întrebare putem evita să ne întoarcem în timp și să repetăm astfel de crime. Vorbim astăzi în Parlamentul României, instituția fundamentală a democrației noastre, despre Pogromul de la Iași și suntem obligați să ne punem această întrebare, pentru că avem o răspundere esențială în împiedicarea oricărui derapaj asemănător.

Pogromul de la Iași înseamnă și o bornă pe calea falimentului moral al regimului politic din acei ani, care a îngăduit ca populația evreiască să devină ținta persecuțiilor sistematice, a excluziunii, violențelor și umilințelor cotidiene, iar în ultimă instanță a genocidului. Este lecția amară a unei istorii care, deși se îndepărtează de noi, nu trebuie uitată niciodată. Dimpotrivă, avem datoria de a păstra și transmite amintirea vie a acestui tragic episod, deoarece el reprezintă un avertisment venit din trecut, a cărui importanță o măsurăm astăzi și mai bine, când vedem ce ravagii politice și morale provoacă intoleranța, rasismul, xenofobia, răspândirea în masă, cu viteza pe care o asigură internetul, a urii alimentate de ignoranță, de frustrări și de resentimente.

Dacă vrem să ne ferim de un astfel de pericol, trebuie să înțelegem că amploarea responsabilității este întotdeauna mult mai largă decât cea a cercului vinovaților imediați. Căderea în ură se întâmplă adeseori pe neobservate, răul este o cale ușoară, dar înțelegând modul în care s-a instalat în inima Europei și a României în secolul trecut, trebuie să învățăm să-l ținem la distanță. Uitarea istoriei, mai ales uitarea Holocaustului, nu trebuie permisă, tocmai în numele grijii, al responsabilității esențiale de a nu îngădui repetarea unor astfel de tragedii. A fost nevoie de mult timp pentru ca adevărul acelor ani în care sute de mii de evrei și romi români și-au pierdut viața să fie recuperat și rostit în România democratică. Au fost decenii în care acest adevăr a rămas ascuns, mai întâi sub minciuna și lașitatea guvernanților, apoi sub țesătura de minciuni și ipocrizie a regimului comunist.

Democrația, toleranța, solidaritatea sunt valori amenințate astăzi în multe țări, chiar țări cu tradiție și experiență democratică îndelungată. Educarea generațiilor tinere, comemorarea sinceră a tragediilor de acum 80 de ani, pronunțarea adevărului, oricât de dur se dovedește, sunt mijloace prin care trebuie să împiedicăm viitorul să fie dominat de ură, de șovinism, de antisemitism, de rasism și xenofobie. Să ne amintim, așadar, de tragicul iulie 1941 de la Iași, pentru a nu îngădui în societatea noastră niciunei forțe politice și niciunui demon al trecutului să ne împingă pe panta iresponsabilității și intoleranței. (*Aplauze.*)

Doamna Anca Dana Dragu:

Invit la tribună pe Excelența Sa domnul Florin Cîțu, prim-ministrul României.

Domnul Florin-Vasile Cîțu – prim-ministrul Guvernului României:

Stimați președinți ai Senatului și Camerei Deputaților,

Doamnelor și domnilor senatori și deputați,

Excelențele Voastre domnilor ambasadori,

Doamnelor și domnilor miniștri,

Distinși oaspeți,

Suntem astăzi aici pentru a comemora ca o datorie de onoare, la 80 de ani distanță, pentru prima dată în Parlamentul României, victimele Pogromului de la Iași, cel mai mare masacru antisemit

de pe teritoriul României din epoca modernă. Rememorăm astăzi ceea ce umanitatea a trăit în cea mai întunecată epocă a existenței sale. În același timp, noi, ca națiune, trebuie să ne asumăm deschis că nu tot trecutul nostru a fost glorios. Ca și în atâtea alte țări din Europa, și în România deciziile celor care au deținut puterea politică și militară la acele timpuri au transformat statul, făcându-l o mașinărie a barbariei, de anihilare a drepturilor, de inimaginabile persecuții și de eliminare fizică a comunităților evreiești, rome și a altor categorii vulnerabile.

Onorată instanță,

Aduc astăzi un omagiu sutelor de mii de victime ale Holocaustului din România și mă înclin în fața memoriei acestor oameni nevinovați. Ceea ce s-a întâmplat la Iași acum opt decenii ne amintește despre o suferință peste limita imaginației, ne amintește despre cruzime, sălbăticie și crimă. Trenurile morții, asasinatele individuale, persecuțiile, torturile, umilințele, gropile comune, toate au fost acolo. Imaginea victimelor, a atrocităților, a celor peste 13 000 de victime, bărbați și femei, a sutelor de copii, bătrâni și a destinelor frânte de acum opt decenii de la Iași trebuie să rămână o neclintită mărturie despre nevoia de adevăr, justiție și memorie. Abominabilele evenimente care au fost puse în operă de către autoritățile din anii '40, sub coordonarea regimului Antonescu, reprezintă astăzi o pagină neagră din istoria noastră. Suntem datori să vorbim despre ea, să protejăm memoria victimelor, să condamnăm făptuitorii, să transmitem generațiilor următoare lupta noastră, a tuturor, ca asemenea tragedii să nu se mai repete niciodată.

Doamnelor și domnilor senatori și deputați,

Ca prim-ministru liberal, pot confirma că partidul meu, Partidul Național Liberal, a avut mereu vocația libertății, a toleranței și a respectului pentru memorie. Elitele noastre au fost victime ale furiei extremiste, iar datoria noastră, a tuturor, este de a rămâne vigilenți, responsabili, de a lua decizii curajoase pentru a proteja pe cei vulnerabili și democrația noastră. De aceea, astăzi reafirm sprijinul deplin al actualului Executiv pentru promovarea politicilor de memorie, combaterea antisemitismului, extremismului, xenofobiei, homofobiei și a tuturor formelor de intoleranță și violență politică sau simbolică.

În doar șase luni de la preluarea mandatului de prim-ministru, am susținut și adoptat măsuri importante pentru promovarea memoriei victimelor Holocaustului, pentru sprijinirea educației despre această tragedie și pentru prevenirea și combaterea antisemitismului. Am numit un reprezentant special al Guvernului pentru promovarea politicilor memoriei, combaterea antisemitismului și xenofobiei, iar de curând am adoptat prima strategie națională pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, radicalizării și a discursului instigator la ură, alăturând un plan de acțiuni și măsuri concrete pentru următorii trei ani. În același timp, am inclus în PNRR finanțare pentru viitorul Muzeu Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului, ca o datorie de onoare și ca o dovadă că angajamentul nostru

pentru păstrarea vie a memoriei comunității evreiești și a victimelor Holocaustului este o formă puternică de reziliență la amenințările extremismului.

Închei spunându-vă că ședința solemnă de astăzi este o dovadă că România se schimbă, atunci când există voință și solidaritate pentru adevăr, responsabilitate, asumare și mai ales pentru a apăra democrația și societatea.

Fie veșnică memoria victimelor Pogromului de la Iași și a Holocaustului din România!

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Anca Dana Dragu:

Invit la tribună pe domnul deputat Silviu Vexler, președintele Federației Comunităților Evreiești din România.

Domnul Silviu Vexler – președintele Federației Comunităților Evreiești din România:

Doamnelor și domnilor,

Suntem în anul 1997, într-o zi ca oricare alta. Curtea Supremă de Justiție a României, cum se numea pe atunci Înalta Curte de astăzi, discută recursul în anulare formulat împotriva unei sentințe. Solicitarea este admisă. 1998, un an mai târziu, o altă zi, un alt dosar. Din nou, Curtea Supremă de Justiție admite recursul în anulare formulat în acel caz. Decizii obișnuite, standard, așa cum sunt zeci, sute de alte decizii ale instanțelor. Câțiva ani mai târziu, întâmplător, un bătrân, supraviețuitor al Pogromului din Iași, citește despre acele decizii într-un articol care se referea la activitatea judiciară, dar numele celor două persoane reabiliteate îi par cunoscute. La scurt timp, anunță Federația Comunităților Evreiești din România și împreună descoperă că este vorba despre Radu Dinulescu și Gheorghe Petrescu, șeful și adjunctul șefului Secției a 2-a a Marelui Stat Major din acea perioadă, ambii implicați în masacrarea evreilor care erau deportați în Basarabia și Bucovina, ambii implicați direct în coordonarea și executarea Pogromului din Iași. Au fost cele două persoane care s-au asigurat că totul decurge așa cum se dorea în teritoriu. Prea târziu însă. Cei doi criminali de război, coordonatori în teritoriu ai Pogromului de la Iași, au fost reabilitați și rămân, până în ziua de astăzi, reabilitați.

Dar, totuși, ce a însemnat Pogromul de la Iași? Este mult prea simplu să spunem că a fost o crimă, că a fost un masacru. Gândiți-vă doar la acest lucru: dacă am citi numele fiecărei victime a cărei viață a fost distrusă în acele zile în Iași și dacă pentru fiecare nume am aloca doar câteva secunde, toate acestea ar dura o zi întreagă să rostim doar numele. Și totul, toate aceste lucruri au început cu un telefon din partea lui Ion Antonescu, un telefon și câteva cuvinte, care au năruit viața, viitorul, speranțele și dorințele a peste 13 000 de oameni.

„În ziua de 29 iunie, dimineața, ora 7.00, au intrat la noi doi sergenți de poliție și un plutonier cu revolvere întinse spre noi să ridicăm mâinile și au început a-mi răscoli toată casa. Tot ce era mai de preț mi-au luat. Apoi ne-au împins să trecem în convoi, pe bărbatul meu cu copiii. Și când m-au izbit

pe mine, eu m-am rugat la ei să mă lase, că sunt gravidă. Ei mi-au dat cu bocancul în burtă, zicând că să nu mai fac jidani. Am căzut leșinată. Apoi am fost bătuți și cu ceilalți duși la Chestură, unde am călcat pe mii de morți și pe bărbatul meu l-am pierdut. Tot drumul spre Chestură, bărbatul meu a fost lovit cu arma. Fiind rabin, cu barbă, au luat chibrituri și i-au aprins barba. Când m-au despărțit de el, era fript până la sânge.” Sunt câteva din cuvintele lui Miriam Solomon, amintirile de acum 80 de ani ale unui om care trăia în acele zile în Iași.

Am încercat să găsesc cuvintele mele care ar putea reda ceea ce s-a întâmplat în timpul Pogromului din Iași și-mi dau seama că cel puțin pentru mine ele nu există sau, mai bine zis, nu le pot găsi eu. Chiar dacă am citi fiecare mărturie, chiar dacă am vedea fiecare fotografie, nu putem înțelege cu adevărat ceea ce s-a întâmplat acolo, nu putem simți cum au reușit să scape câțiva oameni, nu putem realiza cum a fost ca crima să plutească în aer.

Iancu Florea Râmnicăneanu, unul din martorii Pogromului, a lăsat câteva cuvinte care mi s-au întipărit în minte și nu reușesc să scap de ele: „Din cauza căldurii de vară și a lipsei de aer, oamenii au înnebunit mai întâi și apoi au murit.” Au înnebunit mai întâi...

Au trecut 80 de ani de la acel moment când umanitatea și-a pierdut glasul și, în toată această perioadă, Parlamentul României a avut și are un rol fundamental: Legea pentru combaterea antisemitismului, Legea pentru înființarea Muzeului Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România, legea prin intermediul căreia au fost deschise arhivele privind Holocaustul și viața evreiască din România, legislația prin intermediul căreia a fost majorat și extins sprijinul financiar acordat supraviețuitorilor, amendamentele prin care au fost eliminate barierele birocratice pentru supraviețuitorii care trăiesc acum în afara României. Acum o lună, Parlamentul României a decis să extindă sprijinul financiar acordat pentru copiii victimelor și ai supraviețuitorilor Holocaustului, inclusiv cei ai Pogromului din Iași, cei din trenurile morții.

Cine și-ar fi putut închipui în urmă cu 80 de ani că acest lucru este posibil și mai ales cine și-ar fi putut închipui, spre exemplu, că la acest întreg pachet legislativ vor lucra împreună reprezentanții minorității evreiești și ai minorității germane din Parlamentul României? Cine și-ar fi putut imagina atunci că în cea mai importantă sinagogă din România va răsună imnul național al Germaniei, iar în sediul Forumului German din România vor fi audiate concerte de muzică evreiască? Cine ar fi putut crede că președintele Federației Comunităților Evreiești din România poate fi prieten cu Muftiul Cultului Musulman din România?

În felul în care o văd eu, aceasta este normalitatea, doamnelor și domnilor. Dar această stare nu vine de la sine, nu este simplu nici de obținut și nici de menținut. Este, în schimb, o obligație și o datorie morală pentru fiecare din noi.

Și profit de această ocazie ca tuturor colegilor, din fiecare grup parlamentar, să vă mulțumesc pentru că ați fost implicați în realizarea actelor normative despre care am vorbit, pentru că ați fost alături de comunitățile evreiești și, în primul rând, de supraviețuitori, dar mai ales pentru că atât dumneavoastră, cât și conducerea partidelor pe care le reprezentați în Parlament ați înțeles de ce aceste lucruri sunt necesare.

Dar, cu toate astea, nu ne-am încheiat misiunea, nu ne-am îndeplinit integral datoria. În urmă cu două zile, chiar în ajunul comemorării a 80 de ani de la Pogromul din Iași, Sinagoga din Orăștie a fost vandalizată. Acum o lună, Cimitirul Evreiesc din Ploiești a fost vandalizat și 20 de pietre funerare au fost distruse. Recent, în Parlamentul României au fost elogiați criminali de război din perioada Holocaustului, unii implicați direct în jefuirea evreilor care urmau să fie deportați, alții – în promovarea discursului antisemit din spațiul public din acea perioadă. Au existat tentative în plan legislativ pentru a acorda, din nou, indemnizații foștilor legionari și criminali de război. Procesele pentru reabilitarea celui care a fost generalul Nicolae Macici, coordonatorul unei alte crime uriașe, Masacrul de la Odessa, în care au fost uciși aproape 40 000 de evrei, sunt în curs de desfășurare de peste doi ani. Iar în București, la cinci minute distanță de noi, există în continuare o clădire dedicată Mișcării Legionare.

Pentru Federația Comunităților Evreiești din România, pentru fiecare evreu din țara noastră, păstrarea și protejarea memoriei victimelor Pogromului de la Iași, a tuturor victimelor Holocaustului este o datorie sacră, așa cum este și sprijinirea puținilor supraviețuitori ai Holocaustului care mai trăiesc astăzi.

Societatea actuală are o șansă extraordinară. Mai există încă supraviețuitori ai Holocaustului alături de noi. Aici, lângă noi! Comemorările, discuțiile, cercetările, legile, toate sunt foarte importante, dar noi putem fi alături de acești supraviețuitori, putem să le spunem o vorbă frumoasă, putem să le arătăm respect și înțelegere, putem să-i încurajăm și, poate-poate, să reușim să le aducem un mic zâmbet.

Din păcate, ne apropiem însă și de acea zi dureroasă când vocea ultimilor supraviețuitori se va stinge, de momentul când cuvintele lor vor rămâne o amintire, și nu o voce pe care o putem auzi. Este datoria fiecăruia dintre noi, a fiecăruia dintre dumneavoastră să devenim un glas, un glas puternic, pentru toate aceste mărturii, dar mai ales pentru mesajul pe care ele l-au transmis și continuă să îl transmită. E o șansă unică, pe care nu o putem rata.

„Zichrona Livracha!” – Fie memoria lor binecuvântată!

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Anca Dana Dragu:

Invit la tribună pe Excelența Sa domnul David Saranga, ambasadorul Statului Israel în România.

Domnul David Saranga – ambasadorul Statului Israel în România:

Doamnă președintă a Senatului Anca Dragu,

Domnule președinte al Camerei Deputaților Ludovic Orban,

Domnule prim-ministru Florin Cîțu,

Stimați senatori și deputați,

Excelențele Voastre,

Distinși invitați,

Suntem astăzi aici pentru a ne aminti de cei peste 13 000 de evrei care au fost uciși în timpul Pogromului de la Iași. Povestea lor a fost dusă mai departe de supraviețuitorii acestor orori, care zi de zi rămân tot mai puțini.

În doar câteva zile, un oraș marcat de spiritul toleranței în care au coexistat oamenii de diferite credințe și etnii a devenit locul în care evreii au cunoscut tot ce e mai rău pe lume: tortură, umilință, dispreț și indiferență. Un masacru la care au participat soldați, polițiști și civili români. În mijlocul nopții, mii de evrei au fost scoși din casă și torturați. Lor li s-a luat libertatea, demnitatea, familiile și chiar viața. Cei care au supraviețuit gloanțelor au fost duși la gară și urcați în trenurile morții.

Printre ei s-a aflat și dragul meu prieten Iancu Zuckerman, care s-a stins din viață anul acesta. Într-un vagon pentru vite, închis ermetic, au fost înghesuți el și alți 137 de evrei. Au fost lăsați fără apă, fără aer. După cum și Iancu își amintea, micile obloane ale vagonului au fost astupate cu scânduri, situația devenise infernală și halucinantă. De sete, mulți au început să-și bea propria urină, unii au înnebunit, aruncându-se de la un capăt la altul al vagonului, în disperare și delir, după un strop de apă sau o gură de aer. Din acel vagon doar opt evrei, printre care și Iancu, au mai ajuns în viață la Podul Iloaiei. Ceilalți au murit în chinuri, sufocați sau de sete.

Cu o dorință de viață incredibilă, Iancu Zuckerman a ales să se ridice peste tot acest rău. Mereu un om cald, el și-a transformat propria experiență într-o lecție pentru generațiile viitoare. Mesajul său a fost lipsit de ură, iar prin vocea sa blândă, sute de tineri i-au ascultat povestea și au aflat despre ororile Holocaustului din România. A fost o onoare pentru mine să-l cunosc și am dorit să-i aduc acest omagiu, pentru ca memoria lui să nu fie uitată.

80 de ani mai târziu de la acest masacru, trenurile morții sunt în continuare prezente în multe țări din Europa și nu numai. Prin aceleași instincte violente sentimente de ură și intoleranță care se află încă în societate în spațiul public și la nivel politic criminalii Holocaustului, persoanele care îl neagă, dar și simpatizanți ai Mareșalului Antonescu, ai Mișcării Legionare, orice care instigă la ură nu trebuie tolerați. Autoritățile și societatea civilă trebuie să combată aceste atitudini, să nu accepte niciun compromis. Astăzi ne amintim de toți cei care au fost victime ale urii în aceleași zile teribile din iunie 1941 la Iași, dar azi îi sărbătorim și pe cei care au supraviețuit.

Mulți dintre ei au venit în Israel și au contribuit la formarea statului nostru modern. Crearea Statului Israel este răspunsul nostru către cei care au încercat să ne extermine poporul și memoria. Am reușit să găsim în suferință și tristețe puterea de a construi o societate democratică și vibrantă. Am

clădit un loc sigur pentru evreii din toată lumea, pentru a ne asigura că niciodată o astfel de tragedie nu mai poate reprezenta o amenințare.

Apreciem în mod deosebit eforturile constante pe care România le depune în a-și asuma responsabilitatea pentru trecut, cât și în promovarea memoriei Holocaustului.

Legile care interzic negarea Holocaustului, care previn și combat antisemitismul, dar și Legea pentru înființarea Muzeului Național al Istoriei Evreilor și al Holocaustului sunt câteva exemple concrete în această privință.

Salutăm, de asemenea, și numirea de către Guvernul României a unor reprezentanți speciali pentru promovarea politicilor memoriei și combaterea antisemitismului.

Doresc să mulțumesc domnului președinte Klaus Iohannis, Parlamentului și Guvernului României pentru acest angajament ferm de a lupta împotriva antisemitismului și intoleranței. România este un bun prieten al Statului Israel și pentru a consolida această prietenie puternică nu putem ignora istoria care ne leagă.

Trebuie să o acceptăm cu onestitate și să învățăm din lecția ei.

Fie memoria victimelor binecuvântată! (*Aplauze.*)

Doamna Anca Dana Dragu:

Invit la tribună pe domnul Felix Klein, comisarul federal al Germaniei pentru viața evreiască și lupta împotriva antisemitismului.

Domnul Felix Klein – comisarul federal al Germaniei pentru viața evreiască și lupta împotriva antisemitismului:

Stimată doamnă președinte al Senatului,

Stimate domnule președinte al Camerei Deputaților,

Stimate domnule prim-ministru,

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Excelențele Voastre,

Stimate domnule Cernea, supraviețuitor al Pogromului de la Iași,

Doamnelor și domnilor,

Suntem aici pentru a-i comemora pe cei care au fost uciși de soldați, polițiști și civili, cu participarea soldaților germani.

Ceea ce s-a întâmplat în Iași în urmă cu 80 de ani a fost un atac fundamental asupra esenței noastre ca oameni, a fost un atac asupra demnității oamenilor. O ideologie bolnavă a negat calitatea de oameni evreilor și au fost chiar oameni care pe stradă, în casele lor, în curtea Chesturii au omorât evreii la Iași. Soldații români și civilii români au ucis cu participarea soldaților germani 13 000 de

bărbați, femei și copii în masacru și în „trenurile morții”. Au smuls vecinii și concetățenii lor dintr-o viață care a adus atât de multe mărturii bogate ale culturii evreiești în Iași.

În calitate de reprezentant al Guvernului german, mă înclin cu smerenie și cu respect profund în amintirea celor uciși în Pogrom în 1941 și în fața supraviețuitorilor.

Doamnelor și domnilor,

Țările noastre, Germania și România, sunt unite în mod dureros prin războiul care a fost dezlănțuit de Germania, războiul de exterminare al Germaniei împotriva Uniunii Sovietice, care a început înaintea... cu o săptămână înaintea Pogromului de la Iași, a pregătit terenul pentru ca din ura nestăvilită, din violență și din antisemitism să ia naștere exterminarea.

Oriunde mergea armata germană, Wehrmacht-ul, urmau rasismul, ura și moartea. Fiecare destin povestește în felul lui durerea de neimaginat, suferința de nedescris și asasinatul sistematic.

Cât de atroce au fost aceste episoade și felul în care au fost omorâte vieți, nu poate fi exprimat în cuvinte. Totuși, suntem datori față de victime și față de noi înșine să spunem aceste cuvinte și să dovedim cu fapte, să tragem învățăminte. Demnitatea oamenilor nu este negociabilă. Asumarea față de trecut, trecutul istoric și angajamentul față de această răspundere este angajamentul față de demnitatea oamenilor și față de pace. La asta ne îndeamnă atât cei uciși, cât și supraviețuitorii.

Fie ca ei să rămână în amintirea noastră! Odihnească-se în pace!

Memoria ne obligă să păstrăm vie trecutul în memoria colectivă. Pogromul de la Iași ne provoacă în fiecare zi să conviețuim potrivit standardelor umanității, ne privește pe toți astăzi și mâine și nu doar în zilele de comemorare. Nicio nedreptate, niciun dezavantaj nu justifică să-i jignim pe alții să ne credem superiori altor oameni sau să-i atacăm fizic. Să stai deoparte atunci când sunt încălcate drepturile omului este o toleranță prost înțeleasă, iar acest lucru este valabil tocmai în vremuri în care în Europa trebuie să ne înțelegem unii cu alții și trebuie să căutăm înțelegerea între culturi și religii diferite.

Comunitatea în care dorim să trăim cu toții va înflori numai dacă este respectată demnitatea fiecăruia și dacă suntem solidari.

Printre valorile esențiale ale Europei se numără atât respectarea democrației, egalității și a statului de drept, cât și apărarea drepturilor omului, inclusiv drepturile minorităților. Aceste lucruri sunt inseparabile. Dar aceste valori, pe cât de prețioase sunt, pe atât de fragile sunt, pentru că au nevoie de atenția noastră totală și de implicare deplină.

Regimul comunist a negat orice responsabilitate față de crimele regimului Antonescu. Astăzi în foarte multe cercuri naționaliste din Europa sunt glorificate trecutul și faptul că regimurile fasciste au luptat împotriva comunismului. Victimele fiecărui regim sunt puse în balanță, la fel cum se vorbea înainte de Pogromul de la Iași despre evrei și erau jigniți.

Și în Germania a fost greu să ne confruntăm cu propriile crime. În timpul războiului rece făptașii au fost pur și simplu preluați în poziții-cheie în noul Guvern și noua administrație. Au păstrat tăcerea și nimeni nu i-a judecat pentru ceea ce au făcut.

În timpul miracolului economic în acea perioadă nu era loc pentru a te gândi la cel mai întunecat capitol din istoria Germaniei, care face parte din biografia noastră. Abia la 20 de ani după război, generația următoare și-a întrebat părinții: ce au făcut în război și de ce?

Fiecare societate are nevoie de curaj și de putere pentru a se confrunta cu propriul trecut. Această amintire ne marchează identitatea și conștiința. În Germania am avut experiențe bune cu această abordare radicală, deschisă și critică cu propria istorie grea.

Din crimele împotriva umanității comise de regimul național socialist ia naștere pentru fiecare guvern și pentru fiecare german, indiferent de origine, o responsabilitate permanentă pentru a garanta demnitatea garantată prin Constituție și caracterul ei inviolabil și de a lupta cu toată puterea împotriva antisemitismului, antițigănistului, rasismului și marginalizării de orice tip.

Trebuie să creăm spații în care să aibă loc doliul pentru trecutul nostru violent. Și pentru a depăși acest lucru, numai cine își cunoaște propriul trecut și se uită cu ochi limpezi la el își poate concepe viitorul în mod cu adevărat liber. Pentru Europa deschisă și liberă din prezent, abordarea și asumarea trecutului și motto-ul „Niciodată nu se va mai întâmpla” sunt un elixir al vieții.

Vă mulțumesc pentru ocazia de a vorbi în Parlament în această zi importantă.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Anca Dana Dragu:

Dați-mi voie să invit la tribună pe domnul Michael Cernea.

Domnul Cernea este supraviețuitor al Pogromului de la Iași.

Aveți cuvântul, stimate domn. (*Aplauze.*)

Domnul Michael Cernea:

Stimate doamnă președinte al Senatului României,

Stimate domnule președinte al Camerei Deputaților României,

Stimați senatori și mult stimați deputați,

Mult stimați membri ai Guvernului României, care onorează cu prezența lor această sesiune și au răbdarea să asculte câteva cuvinte din experiența unui supraviețuitor al Pogromului de la Iași,

O să vorbesc acum despre cum s-a întâmplat Pogromul, ce am suferit în timpul Pogromului, cum am trăit eu Pogromul, realitatea Pogromului, realitatea Pogromului văzută prin ochii unui copil de zece ani.

Fapt este că îmi amintesc bine fiecare moment al zilei în care am fost scoși brutal din casă, eu cu familia mea, cu una din bunici, evident cu tatăl meu, cu mama și cu un frate mic, de cinci ani.

Am fost încolonați într-o coloană care se oprise în fața curții în care locuiam. Locuiam atunci la Iași și ieșenii care sunt în sală o să-și amintească numele străzii Colonel Langa, care este lângă Mitropolia din Iași. Pe strada aceea am crescut, pe strada aceea am ajuns să merg la școală, la o școală care, din păcate, a trebuit să fie creată atunci când elevii evrei au fost eliminați din școlile de stat de regimul antonescian.

Pogromul s-a întâmplat în ziua de 29 iunie. Au fost rumori că vor fi evenimente serioase și înainte, și eram... și am trăit câteva zile înfricoșate. Și, într-adevăr, Pogromul a venit. Au venit dimineață, am văzut în dimineața zilei Pogromului o coloană de oameni care erau ușor de recunoscut ca evrei, care s-a oprit în fața porții care era deschisă. De fapt, nu era o poartă atunci, era o deschidere spre stradă, prin care am văzut coloana în care erau bărbați evrei și copiii, și tineri evrei, nu și femeile. Ne-au scos și pe noi din casă, pe tatăl meu, pe mine. Și fratele meu era mic atunci, a rămas acasă. Și mama a rămas acasă. Femeile n-au fost scoase să fie duse la Chestură. În coloană am mărșăluit de la strada Colonel Langa, am trecut pe Ștefan cel Mare, am trecut prin fața Mitropoliei, am ajuns pe strada Mârzescu, mi se pare, dacă țin bine minte, și până la urmă am ajuns la curtea Chesturii. La curtea Chesturii mă țineam de mâna tatălui meu, dar el m-a împins înapoi și mi-a spus: „Du-te acasă.” Îmi pare rău, am spus că femeile n-au fost. A fost și mama mea în această coloană și tata m-a împins înapoi, mama m-a tras înapoi și, așa, n-am intrat în curtea Chesturii, dar am mers înapoi pe jos spre casa în care locuiam pe strada Langa, care aparținea... casa aparținea atunci Bisericii Catolice. Aparține și acum, mi se pare.

Am fost să văd locurile copilăriei în cele două zile trecute și am înțeles că acea parte a străzii Colonel Langa încă aparține Bisericii Catolice. Dar am recunoscut locurile și asta este important, pentru că locurile în care am copilărit mi-au rămas în minte și probabil că au rămas în mintea fiecăruia din Excelențele Dumneavoastră care sunt aici, pentru că ne ținem minte copilăria, ce am învățat atunci, ce ni s-a întâmplat, cum ne-am jucat, dacă băteam mingea de cârpă, că n-aveam minge cu aer, și jucam fotbal amator.

Și eu mi-am păstrat memoria și am vizitat România, de fapt, de câteva ori în ultimele două decenii, dar de data asta mi-am adus și copiii, și nepoții, ca să vadă unde am trăit și am crescut. Și am venit aici cu fiica mea și cu trei nepoate ale mele pe care le-am plimbat la Iași două zile, ieri și alaltăieri. Acum sunt aici și vom mai sta încă trei sau patru zile și vor învăța mai mult din frumusețile... vor vedea frumusețile României din locurile în care am petrecut câteodată pe Valea Prahovei. O să le iau la Muzeul Satului, care este un muzeu minunat, probabil cel mai bun din lume de acest gen. Vă spun nu ca supraviețuitor, v-o spun ca sociolog care s-a specializat în sociologia rurală. Ca atare, am avut șansa să văd multe muzee rurale în diferite țări, mai ales în Scandinavia, dar vă pot mărturisi că niciunul nu se compară cu Muzeul Satului din București.

Asta, în privința amintirilor.

Revin la Pogrom. La Pogrom am fost dus până la Chestură și la Chestură copiii și femeile au fost trimiși acasă. Și ne-am întors acasă, dar pe drum deja am fost foarte speriați, pentru că am văzut cadavre de oameni care erau risipite pe ici, pe colo și din care încă curgea sânge. Și am înțeles că au fost împușcați și împușcați chiar în orele acelea, pentru că sângele era proaspăt și era roșu, și roșu violent. Și ne-am înfricoșat. Ne-am înfricoșat!

Și vreau să vă spun că frica de a fi omorât a fost o povară foarte grea care a rămas și după Pogrom, nu numai în timpul Pogromului. A instalat o frică în oameni, în adulți, în copii. Și vă pot spune, de data asta ca sociolog, că frica paralizează energia omului, frica umilește. Când trăiești cu frică, nu te poți desfășura, când trăiești cu frică, cu teamă nu ai curajul să te afirmi, chiar dacă poți face ceva cu succes, ești timorat că succesul poate fi invidiat. Și dacă ai mai mult succes în ceea ce faci, invidia poate ajunge la agresiuni atunci când agresiunea, se știe, protejată de filosofia dominantă, de ideologia antisemită... și ca atare, criminalul sau cel care asaltează nu va fi pedepsit, dar tu poți fi bătut, omorât sau alt fel. Nu spun că se întâmplau omoruri pe fiecare zi, dar bătăi și agresiuni se întâmplau.

Eu plecam odată la școală și văd un băiat în fața mea care – era iarnă – își scoate mănușile și mă întrebam: de ce își scoate mănușile? Era solid, ceva mai înalt ca mine. Și am înțeles că și și-a scos mănușile, ca atunci când a ajuns lângă mine, să-mi dea un pumn puternic în prima față, care m-a doborât. M-a doborât, m-a lovit, dar încă mai mult m-a umilit. Și nu pot să țin... nu pot să uit acel pumn în față, pe care nu-l meritam. N-aveam de ce să fiu lovit cu pumnul, nu făcusem niciun rău, nu făceam decât să mă duc la școală, dar a înțeles că sunt, a văzut că sunt evreu. Nu țin minte exact dacă atunci, în acea perioadă, purtam steaua galbenă, dar a fost o perioadă în care am purtat steaua galbenă, pentru că așa era obligația pentru toți evreii, dar el m-a distins și mi-a dat un pumn, cum v-am spus, pe care n-o să-l uit toată viața și ce a însemnat, nu ca durere numai, dar ca umilire, ca, cum să spun, dispreț și ură, ură simplă, că n-aveam nimic cu el și el n-avea nimic cu mine. Această ură este un conținut al antisemitismului și este un conținut al altor forme de șovinism, pentru că există șovinism care se îndreaptă și împotriva altor naționalități. Există rasism în lumea de astăzi și rasismul este o problemă internațională acum. Există rasism și în America, unde trăiesc de 45 de ani, și văd rasismul cu ochii mei, și știți și dumneavoastră că ziarele scriu că populația de culoare, încă după atâtea decenii, este privită de mulți cu dispreț, este atacată de polițiști, mai mult decât populația albă, și este victimizată de forțele, dar forțele publice în America... Deci rasismul este o boală, o infecție care duce la crimă, la crimă, la ură zilnică, la creșterea copiilor într-o atmosferă de ură și de dispreț, care perpetuează naționalismul și șovinismul și care face ca adulți, chiar în țări dezvoltate, să se manifeste ca rasiști. De ce? Pentru că părinții lor au fost rasiști. Și aici este o lecție importantă de tras, cum educația pe care o primești în familie, educația pe care o primești la școală influențează pentru tot restul vieții. Și spun că școlile americane propovăduiesc rasismul, dar fenomene de rasism sunt

frecvente în școli și în universități, chiar în America, și sunt denunțate public, și sunt criticate public, și există mari tensiuni în legătură..., cauzate de aceste... și ideea... de aceste manifestări rasiste.

Ideea generală care se desprinde din toată această povestire, cred, este că rasismul este o filosofie degradată, înapoiată și o filosofie a trecutului. O populație care este rasistă pierde foarte mult prin neglijarea talentelor și capacităților oamenilor care sunt de altă rasă. Și asta puteți vedea din experiența Americii, unde acum are, cum să spun, generalul de Stat Major, care-i conducător al nu știu câtor armate americane. Este un om de culoare, care a venit dintr-o familie joasă și a urmat la școală și s-a dovedit... la școli militare, s-a dovedit foarte capabil și acum este unul din marii oameni militari și strategii ai Statelor Unite. E un lucru evident, nu l-am cunoscut personal, dar am citit biografia lui și am înțeles. E o realitate.

Naționalitățile conlocuitoare și oamenii de altă rasă au și ei capacități, talente și posibilități la fel ca și populația dominantă. Dacă un sistem social asuprește aceste popularități... aceste populații, cei care pierd sunt acel sistem social și populația care ar trebui să beneficieze de..., cum să spun, capacitățile oricărui sistem social. Beneficiază mai puțin, tocmai pentru că o parte din populația acelei țări sau stat este împilată, este privită ca o populație fără merite, fără capacități, fără... cum să spun, de multe ori, demnă de dispreț. Și asta e o greșeală fundamentală.

Din nou, oamenii care sunt asupriți și disprețuiți suferă și ei, dar încă mai mult pierde populația care nu are beneficiul talentelor, capacităților acelor oameni care sunt discriminați și sunt, cum să spun, împiedicați să-și manifeste capacitățile și discriminările.

Acum, asta se întâmplă nu numai pe motive naționale. Știți, cu siguranță, că situația femeilor a fost și ea o situație... și este încă, în mare parte, chiar în țările dezvoltate, o situație, de multe ori, de subapreciere. Și există o mișcare feminină internațională de mulți ani, dar care acum s-a întărit, are mai multă putere și femeile, persoanele feminine sunt promovate de multe ori intenționat și deliberat, recunoscându-se talentul lor și capacitatea lor. Și, drept să vă spun, de multe ori sunt uimit, în America, de ce posturi de răspundere sunt date femeilor cu încredere, ca președinți și conducători de corporații imense industriale, cu o putere economică de multe ori egală cu a unor țări întregi. Și totuși, consiliile de conducere ale acelor corporații aleg femeia (care este considerată capabilă) ca președinte.

Într-un fel, am lărgit problematica națională și m-am referit la alte grupuri sociale, dar asta am făcut-o pentru a demonstra și a exemplifica ce înseamnă disprețuirea unor fragmente ale populației, câteodată, pe motive naționale, altă dată, pe motive de sex, de gender, cum se spune. Și de asta spun, în lumea contemporană, această poziție pierde, este privită din ce în ce mai cu dispreț.

Ca să vă spun câteva detalii despre mine, eu – pentru că am cuvântul și sunt recunoscător celor care m-au invitat aici, Guvernului României, Senatului, Camerei Deputaților, în care am marea onoare să vorbesc, așa încât, cu modestie vreau să spun ce fac acum și de ce spun ceea ce spun – am venit în

America ca un refugiat, refugiat din anul 1974, când regimul era comunist – și, în ciuda demagogiei și ideologiei oficiale, era și el un regim antisemit – și care, la început, a fost numit iudeo-bolșevic pentru că erau și evrei în conducere, dar s-a dovedit mult mai reacționar și mai, cum să spun, putred și antiuman cu timpul, fără să mai fie vorba de evrei, ci așa s-a dovedit din motive de distincții naționale sau din motive de disprețuire a femeilor și așa mai departe.

Concluzia din ceea ce vreau să spun aici este că, în lumea de astăzi, umanismul câștigă și șovinismul pierde. Cine este naționalist normal și își iubește țara, patria, nu este șovinist. Numai atunci când această dragoste de țară alunecă în extremism și spune că numai țara noastră sau numai populația etnică din țara respectivă este valoroasă, atunci șovinismul a pătruns și atunci talentele și capacitățile altor oameni sunt disprețuite și pierdute. Și statura morală a celor care practică asemenea atitudini cade, se deteriorează în ochii marii populații, largi, care nu este rasistă sau în ochii intelectualității care, de asemenea, este democratică și este de multe ori în fruntea mișcărilor și acțiunilor democratice.

Nu fac generalizări, există și intelectuali care nu..., cum să spun, nu merită respect pentru filosofia pe care o afirmă și o propagă, dar intelectualitatea, în marea ei majoritate, ca o pătură socială, este umanistă, este democratică – vorbesc de țara în care trăiesc, care este America, și în care, deși... am venit ca un român care a venit ca emigrant și care a venit și fără familie, pentru că am plecat ilegal din România și a trebuit să las aici copiii, doi copii născuți în țară, pe care nu i-am putut lua, pentru că am plecat ilegal. Acum copiii sunt mai mari și i-am adus aici ca să vadă. Și nu numai copiii, ci și nepoții mei au venit cu mine în această vizită, pentru că iubesc România și am vrut să vadă locurile frumoase ale României, locurile unde eu am crescut, amintirile mele din timpul școlilor. Am învățat la Școala „Gheorghe Asachi” din Iași, până când evreii au fost eliminați chiar din școli și au trebuit să improvizeze școli din sinagogi. Educația desigur că a suferit și, când oamenii aceia au crescut, au continuat să fie discriminați. Și de pierdut a pierdut societatea în largul ei, nu numai acei indivizi.

Lucrurile s-au schimbat acum, dar pot spune, ca sociolog care a călătorit în toată lumea, că rasismul este o boală care s-a răspândit pe plan internațional. Eu am avut norocul, cum să spun, și preocuparea intelectuală să studiez sociologia. Și am învățat sociologie aici, în România, când sociologia era interzisă de regimul comunist și era declarată o știință burgheză, care nu merită să fie predată. Dar eu am găsit în sociologia românească lucrările școlii lui Gusti, lucrările lui Petre Andrei, lucrările lui Henri Stahl – care a fost, cum să spun, urmașul lui Gusti și mâna lui dreaptă – și lucrările altora. Am găsit, știu că există și lucrări ale lui Vulcănescu, care a fost și a rămas, până la urmă, un naționalist și care nu are acum nicio trecere între oamenii care respectă sociologia, chiar dacă numele lui mai este menționat într-un articol sau altul. E vorba că cumpăna științei sau a științelor sociale s-a înclinat spre democrație, s-a înclinat spre umanism autentic, s-a înclinat spre discreditarea acelor care propovăduiesc naționalismul, șovinismul și discriminarea rasială. Că mai sunt oameni sau intelectuali

care sunt de talia, ca să spun așa, sau de profilul lui Pamfil Șeicaru în America, fără nicio îndoială, dar priviți ce..., cum să spun, ce suport au acești intelectuali. Poți fi un conservator... conservativ în America foarte radical, chiar de dreapta – și este cunoscutul George Will, care scrie editoriale în ziarele principale, inclusiv în ziarul Washington Post, și este citit de multă lume pentru cum scrie și pentru că, de multe ori, are dreptate, chiar ca drept conservativ care atacă, cum să spun, cusururi și cusururi sociale. Deci e o lecție pe care viața mi-a dat-o.

Am să revin la..., cum să spun, la oile mele. Eu am învățat sociologia aici și când am plecat în America, copiii au rămas aici. A trebuit să aștept până am putut să-i eliberez și au fost eliberați pe principiul, cum să spun, rezolvării și unificării familiilor care sunt... care erau, cum să spun, sparte, așa, de plecări nelegale, de scăpări, ca să zicem așa, din regimul trecut, dar... îmi pare rău că... dacă-mi dați voie să beau puțină apă... (*Aplauze.*)

Sunt, cum am spus, foarte onorat de prezența mea aici, de faptul că m-ați invitat și este o adunare atât de aleasă, de oameni pe care populația, poporul i-a ales și i-a votat și de aceea îmi permit să vorbesc din suflet.

Nu mi-am scris cuvântarea ca să fac, cum să spun, o demonstrație de retorică, vorbesc din suflet, vorbesc din experiența mea, vorbesc din ce am văzut, din ce trăiesc și vorbesc din ceea ce văd că propriii mei copii învață la școală și propriii mei nepoți învață. Și fără să ajungă... niciunul nu este milionar sau foarte bogat, sunt oameni la locul lor, dar sunt profesioniști. Unul este doctor, altul este inginer, altul este chimist sau altul este computer specialist, adică își fac treaba ca oameni normali, dar au primit posibilitățile să-și dezvolte capacitățile fără o sită a condițiilor etnice. Această egalitate permite folosirea tuturor talentelor și este umanistă, pentru că, chiar dintr-un... nu din motiv... din motivul de a folosi talente, ci din motivul de a fi umani față de semenii noștri, o umanitate care este predicată și în Vechiul Testament, și în Noul Testament ca o cerință a religiei, foarte respectabilă cerință, și care trebuie și ea onorată chiar de oamenii care sunt religioși și țin religia mai presus de știință. Dar fie că ești... (*Neinteligibil.*) științific, fie că ești religios, trebuie să ai sentimente și recunoștință umană pentru cei care sunt oameni ca și tine și își fac treaba pe cât pot de bine și contribuie la..., cum să spun, la binele colectiv.

Mă apropii de sfârșitul celor care... ideilor pe care voiam să vi le... să le împărtășesc. Eu sunt, rămân legat de România. Și acum vreo 20 de ani, 18 ani, am fost onorat de Academia României să fiu ales, întâi, ca membru corespondent și, apoi, ca membru titular – asta este insigna mea de membru al Academiei Române – și am fost ales, evident, pentru ceea ce am făcut pe plan științific și ceea ce am publicat în Statele Unite și în alte țări.

Eu am avut prilejul să merg în multe țări, pentru că activitatea mea sociologică a fost orientată spre practică. Într-un fel, eu m-am ținut de filosofia sau de teoria sociologiei lui Gusti, care se chema,

își definea orientarea ca acțiune și orientarea sociologică să fie o acțiune..., sorry, pardon, să fie orientată spre acțiune și reformă socială. Deci Gusti și școala lui, împreună cu Stahl și alții – Petre Andrei era la Iași, el era mai teoretician, dar era la fel de umanist – au propovăduit idei moderne. Și mă bucur că am ținut la aceste idei și la ceea ce am învățat aici și în America din cărțile lui Gusti și din cărțile lui Stahl, și din cărțile altor sociologi, nu din cărțile lui Herseni, care a fost un ideolog legionar, sau Vulcănescu, care n-au trecut acum, n-au putere de circulație acolo și nu ajută la nimic pe un tânăr care vrea să învețe sociologia.

La mine vin și studenți din țară, și doctoranzi din țară. Eu am, cred... Cât am fost în România am avut și doctoranzi care astăzi sunt recunoscuți ca sociologi importanți în țară, foarte importanți. Unul este, cred că este poate printre cei mai buni sociologi români, Sorin Rădulescu. Sunt câțiva sociologi români – pe care îi poți număra pe degete – care merită recunoaștere internațională. Și alții..., nu sunt aici ca să fac reclamă sociologiei sau sociologilor, dar vă spun că au valoare și mai ales cei din generația tânără, despre care..., cum să spun, este o fată tânără, Cosima Rughiniș, despre care se spune pe drept că este o speranță a sociologiei române. Și are un nume, cum să spun, neaoș – Cosima Rughiniș. Ei, totuși Cosima Rughiniș se va afirma în sociologia română și, cred, și în sociologia internațională.

Deci talentul... concluzia este că talentul nu se... nu este limitat de naționalitate și câștigul social vine din a recunoaște talentul acolo unde este și a nu face discriminare și deosebire, care minează, subminează beneficiul colectiv prin negarea unor talente pe motive neștiințifice.

Așa, de altfel... În sfârșit, nu vreau să insist pe această idee, dar se poate vorbi mult. Acum, ca să continui ceea ce am făcut, ajuns în America și, având orientarea spre o sociologie practică, munca mea a început să fie recunoscută. Când spun de sociologie practică, mă refer la lucrările pe care le-am publicat în România. De pildă, am scris o carte despre ceea ce se chema în timpul regimului trecut „mișcarea inovatorilor”. De ce am scris-o? Pentru că mi-a plăcut ideea că muncitorii care făceau... sau inginerii care făceau inovații erau recunoscuți chiar și în regimul trecut și erau..., cum să spun, beneficiau de capacitatea lor inovativă. Și așa am scris și alte lucrări care, până la urmă, mi-au adus și recunoașterea academică, cum v-am spus, nu numai de către instituția Academiei Române, care este o instituție foarte respectabilă și conține un număr de talente și genii de valoare mondială. Nu vreau să mă număr printre ei, evident, dar vă spun ca..., vă vorbesc despre calitatea mea ca membru al Academiei care cunoaște și pe alții din colegii săi și știe de valoarea lor internațională ca informaticieni mai ales, ca matematicieni și alte discipline moderne (lingvistică, matematică și altele) în care au dovedit posibilități de valoare mondială. (*Aplauze.*)

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Vă mulțumesc mult pentru recunoașterea..., cum să spun, aplauzele pe care le aloc, ca să spun așa, cuvintelor pe care le-am rostit, și nu persoanei mele, dar am spus ceea ce cred. Și ceea ce cred s-a

verificat o viață. Acum sunt membru al Academiei Române de două decenii sau chiar mai mult. Este o recunoaștere în țară și sunt foarte mândru de această recunoaștere, dar am primit și premii internaționale. În America am primit cele mai mari..., două mari premii care sunt considerate cele mai mari premii în antropologia socială: Premiul „Bronislaw Malinowski” – Bronislaw Malinowski este un cuvânt cunoscut de... un nume cunoscut de foarte mulți intelectuali și sunt convins că îl recunoașteți și dumneavoastră – și un alt premiu, care dovedesc că, deși român refugiat în America și cetățean emigrant, am fost recunoscut ca om de știință.

Eu am rămas, nu știu dacă lumea știe, eu sunt cetățean român și astăzi, nu mi-am schimbat cetățenia română niciun moment și am rămas cetățean român și sunt aici cu pașaport românesc. Și țin la cultura românească, o respect și mă bucur că ceea ce fac este recunoscut de oamenii de cultură din România de astăzi și că sociologii de astăzi vin la mine, cei tineri, și îmi cer să fiu conducătorul lor de doctorat în America, chiar dacă tema lor este o temă din România. Deci cultura n-are limite, învățătura n-are limite dacă este deschisă, și oamenii pot învăța din toate sursele și trebuie să învețe din toate sursele bune.

Învățătura pe mine m-a salvat de multe lucruri, dragostea de carte; cum se spune în românește „băiatul ăsta sau fata aia are dragoste de carte și învață bine”. Cei care învață bine merită să fie sprijiniți cu burse, cu recunoașteri și cu condiții care permit desfășurarea talentelor lor, chiar dacă sunt critici ai unor stări sociale. Critica unor stări sociale este, de multe ori, un factor pozitiv, pentru că, până la urmă, ajută la corectarea acestui factor. Sociologia, de altfel, cred că are o vocație critică, nu o vocație simplă, să descrie ceea ce vede, ci să analizeze ce vede și să propună soluții mai bune.

Cu asta vreau să aduc un ultim omagiu sociologiei din România, care progresează și care are capacități pe care aș dori ca Excelențele dumneavoastră să le sprijine.

Eu am fost invitat ca primul sociolog de Banca Mondială din Washington. Banca Mondială, când m-a invitat pe mine ca sociolog, a făcut un gest neașteptat, neașteptat chiar pentru mine. De unde Banca Mondială să aibă nevoie de un sociolog? Dar banca, oamenii de la bancă, mulți intelectuali, au considerat că..., cum să spun, Banca Mondială are obiectivul să ajute – obiectivul primar –, să ajute populația săracă din țările în dezvoltare (de asta i se dau banii) și, ca atare, au vrut să aibă și un sociolog.

M-am dus cu inima, ca să spun așa, cam înfricoșată. Ce pot face eu, ca sociolog, la Banca Mondială? Și am învățat întâi ce face Banca Mondială. Și atunci am văzut unde sunt găuri în activitățile băncii, unde sunt slăbiciuni și unde banca nu reușește să-și atingă multe din obiectivele pe care le declară. Că Banca Mondială, cu tot ce face, nu este... e departe de a fi un organism perfect, are și ea, cum să spun, punctele ei negre și punctele ei slabe, și dorința, de multe ori, de a obține o dobândă prea mare pentru țările pe care le ajută. Dar ei au vrut totuși să fie consecvenți în a sprijini populația săracă din India, din Pakistan, din Africa, din Senegal și așa mai departe. Asta mi-a prilejuit să călătoresc în toată lumea – și nu exagerez când spun „toată lumea”, mă refer la Africa, mă refer la

Asia, mă refer la America Latină – și am învățat multe din ceea ce am văzut. Faptul că Banca Mondială m-a angajat... Când m-a angajat mi-a spus „vă angajăm, zice, ca un experiment – you are going to be a guinea pig”, adică „vei fi un cobai care experimentează”. Și și-au luat riscul să experimenteze cu un sociolog, dar, până la urmă, le-a plăcut ce am făcut... (*Aplauze.*) Și când m-am pensionat de la bancă, care s-a întâmplat... (*Aplauze.*)

Iau aceste aplauze la adresa băncii, nu a mea. Dar, oricum, când m-am pensionat de la bancă, banca era atât de convinsă că sociologii pot ajuta Banca Mondială, încât grupul de sociologi a ajuns...

Domnul David Saranga:

Trebuie să închidem, trebuie să închidem sesiunea.

Mulțumesc.

Domnul Michael Cernea:

Am înțeles, oricum terminam.

Deci o cifră semnificativă pentru importanța sociologiei: când am plecat de la Banca Mondială, banca avea deja și are încă și astăzi 150 de sociologi și antropologi sociali. E o cifră impresionantă, care poate să dea de gândit multor instituții și din România, ca să folosească științele sociale ca un instrument pentru dezvoltare.

Vă mulțumesc pentru atenție... (*Aplauze.*)

Deci, cum am spus, vă mulțumesc pentru atenție, pentru invitație și sper că poate ne vom mai reîntâlni. (*Aplauze, discuții.*)

Am adus o carte pe care o s-o las bibliotecii Senatului și a Camerei Deputaților. Cartea a apărut acum două luni și-i spune „Social development...”, titlul...

Din sală: Mai aproape, mai aproape de microfon!

Domnul Eugen Pîrvulescu:

O carte pentru biblioteca Parlamentului.

Domnul Michael Cernea:

Parlamentului, exact. (*Aplauze.*)

Domnul Eugen Pîrvulescu:

Mulțumim.

Domnul Michael Cernea:

Cartea se numește „Social development in the World Bank” și, fără să mă laud...

Din sală: Mai aproape de microfon, mai aproape!

Domnul Michael Cernea:

Da. Fără să mă laud, cartea este scrisă de un număr de oameni și savanți în științele sociale și din America, și din alte țări și scrie „Essays in Honor of Michael M. Cernea” – și am spus că asta e un tribut și sociologiei din România.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Anca Dana Dragu:

Vă mulțumim.

Vă mulțumesc pentru participare la această ședință solemnă a Camerelor reunite.

Eu mai am câteva informări de făcut, care privesc pe senatori și deputați, în acest moment.

*

În vederea exercitării de către deputați și senatori a dreptului de sesizare a Curții Constituționale, au fost depuse următoarele legi la secretarii generali ai celor două Camere:

- Lege privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe – procedură de urgență;
- Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.63/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.109/2008 privind acordarea de ajutor de stat individual având ca obiectiv dezvoltarea regională – procedură de urgență;
- Lege pentru reglementarea unor măsuri în domeniul competenței de control a Ministerului Finanțelor și modificarea și completarea unor acte normative – procedură de drept comun;
- Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.14/2021 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.194/2002 privind regimul străinilor în România – procedură de urgență;
- Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.188/2020 privind unele măsuri temporare necesare pentru exercitarea funcției de conducător al compartimentului financiar-contabil din administrația publică centrală – procedură de urgență;
- Lege pentru modificarea art.4 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.86/2003 privind unele reglementări în domeniul financiar – procedură de drept comun;
- Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.74/2019 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.18/2009 privind organizarea și finanțarea rezidențiatului, precum și pentru completarea Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății – procedură de urgență;
- Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art.21 alin.(6) din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii – procedură de urgență;
- Lege pentru modificarea Legii nr.282/2010 privind transmiterea unui teren din domeniul public al statului și din administrarea Stațiunii de Cercetare și Producție pentru Cultura și Industrializarea Sfeclei de Zahăr Roman, județul Neamț, în domeniul public al județului Neamț și în administrarea Consiliului Județean Neamț, în vederea realizării unor stații de transfer și sortare în cadrul proiectului „Sistem integrat de gestionare a deșeurilor în județul Neamț” – procedură de drept comun;

- Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.75/2019 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, precum și pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru – procedură de urgență;

- Lege pentru modificarea art.369 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal – procedură de urgență;

- Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.53/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind măsuri de protecție socială determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 – procedură de urgență;

- Lege privind modificarea și completarea Legii nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă – procedură de drept comun;

- Lege pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 – procedură de urgență.

Termenele pentru sesizare sunt de 2 zile pentru legile adoptate în procedură de urgență și de 5 zile – în procedură de drept comun de la data depunerii (astăzi, 30 iunie 2021).

Declar închisă ședința comună de astăzi.

Mulțumesc.

Ședința s-a încheiat la ora 15.49.